Projekt

z dnia 10 grudnia 2025 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BOGDANIEC

z dnia ..... 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bogdaniec do roku 2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) i art. 14 ust. 1 i 2, art. 15 w związku z art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 r., poz. 278), uchwały nr V.37.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 1 października 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2024 r., poz. 2379) oraz uchwały nr VIII.56.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec do roku 2031 uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się **Gminny Program Rewitalizacji Gminy Bogdaniec do roku 2031**w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały, sporządzony zgodnie z ustawą o rewitalizacji.

§ 2. Przestaje obowiązywać „ Program Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023” podjęty uchwałą nr XXXII.231.2018 z dnia 31.08.2018r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bogdaniec.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do uchwały nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia ..... 2025 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY BOGDANIEC DO ROKU 2031

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 3
DIAGNOZA SYTUACJI 6
I Obszar rewitalizacji 7
II Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej 9
III Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej 11
IV Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej 11
V Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej 11
VI Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze technicznej 12
VII Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych 12
WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI 14
CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI 16
PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE 18
CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH 23
MECHANIZM INTEGROWANIA DZIAŁAŃ, KOMPLEKSOWOŚĆ I PODEJŚCIE ZINTEGROWANE . 25
RAMY FINANSOWE 29
ZARZĄDZANIE REWITALIZACJĄ 31
SYSTEM MONITOROWANIA 34
WŁĄCZENIE PARTNERÓW SPOŁECZNYCH 37
ZMIANY W UCHWAŁACH 40
SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI 41
REWITALIZACJA A PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE 42
POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI 44
SPIS TABEL 48
ZAŁĄCZNIK – MAPA KIERUNKÓW ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH 49

WPROWADZENIE

Podstawę prawną dla opracowania niniejszego dokumentu stanowi ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Bogdaniec do roku 2031* określa przedsięwzięcia rozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr V.37.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 1 października 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2024 r., poz. 2379). Do prac nad dokumentem przystąpiono na podstawie uchwały nr VIII.56.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 16 grudnia 2024 r.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze,
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji,
  - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań,
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji,
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,

- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
    - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
    - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
    - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

DIAGNOZA SYTUACJI

I Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji został określony w uchwale V.37.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 1 października 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2024 r., poz. 2379).

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, techniczne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. W gminie Bogdaniec analizę danych przeprowadzono dla jednostek analitycznych, którymi były miejscowości – wsie. W efekcie analizę danych przeprowadzono dla 21 jednostek analitycznych:

Tabela 1 Powierzchnia i liczba mieszkańców jednostek analitycznych w gminie Bogdaniec.

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia [...]	Liczba mieszkańców
1.	Bogdaniec	1990,56	1231
2.	Chwałowice	896,78	317
3.	Gostkowice	171,50	108
4.	Jasiniec	397,19	69
5.	Jenin	611,84	1673
6.	Jeniniec	164,49	367
7.	Jeninek	797,47	46
8.	Jeże	72,75	59
9.	Jeżyki	263,76	204
10.	Krzyszczyna	151,02	70
11.	Krzyszczynka	133,06	72
12.	Kwiatkowice	303,75	231
13.	Lubczyno	669,18	288
14.	Łupowo	956,56	858
15.	Motylewo	168,00	181
16.	Podjenin	505,85	115
17.	Racław	915,72	329
18.	Roszkowice	160,77	23
19.	Stanowice	894,66	340
20.	Wieprzyce	588,96	262
21.	Włostów	356,91	66

Źródło: opracowanie własne.

Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Bogdaniec. Dokonano również analizy pozostałych podstawowych obszarów funkcjonowania gminy – gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji gminy na tle regionu, a przede wszystkim do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego. Poziom wewnętrznych dysproporcji rozwoju zbadany został w odniesieniu do wskazanego wyżej podziału gminy na jednostki analityczne. Dla jednostek tych pozyskano dane

z Urzędu Gminy Bogdaniec oraz instytucji zewnętrznych, m.in. Powiatowego Urzędu Pracy w Gorzowie Wielkopolskim, Komendy Miejskiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim czy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogdańcu – według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

Obszar zdegradowany składał się z 8 podobszarów: Gostkowice, Jenin, Jeninek, Jeże, Krzyszczynka, Lubczyno, Racław, Roszkowice. Zamieszkiwało go 2596 osób (37,57% ogółu mieszkańców gminy) i zajmował powierzchnię 2917,60 ha (26,11% powierzchni gminy). Przekraczał zatem „limity" określone dla obszaru rewitalizacji w ustawie o rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar ten może być zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy oraz może zajmować powierzchnię nie większą niż 20% powierzchni gminy.

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z ustawy o rewitalizacji:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W efekcie utworzono obszar rewitalizacji złożony z trzech podobszarów rewitalizacji: **Jenin, Lubczyno i Roszkowice**.

Tabela 2 Zestawienie wskaźników dla gminy Bogdaniec i obszaru rewitalizacji.

Sfera	Wskaźnik	Wartość referencyjna gminy	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji
społeczne	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	40,43	58,48
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców [%]	22,00	27,42
	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	9,99	10,02
	Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych [%]	31,88	47,06
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	23,19	29,41
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców [%]	5,23	3,95
	Stopień zagrożenia przestępczością – liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców	16,50	12,38
	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 [%]	60,66	58,50
	Średnia frekwencja w 3 ostatnich wyborach krajowych [%].	55,55	54,21
gospodarcze	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	9,51	8,72
funkcjonalno-przestrzenna	Sieć kanalizacyjna w gminie [TAK/NIE/częściowo]	częściowo	częściowo
techniczna	Udział obiektów wpisanych do GEZ w danej miejscowości w ogóle obiektów znajdujących się w GEZ [%]	10,14	4,07

Sfera	Wskaźnik	Wartość referencyjna gminy	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji
środowiskowa	Udział budynków ogrzewanych źródłami energii innymi niż paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłoszonych do bazy CEEB [%]	34,24	39,52
	Ilość azbestu na 1 mieszkańca [t]	0,21	0,05

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji gminy Bogdaniec zamieszkiwany jest łącznie przez **1984 osoby**, **tj. 28,71% ogółu mieszkańców** gminy. Jego powierzchnia zajmuje łącznie **621,2 ha, tj. 5,56% powierzchni gminy (Jenin 280,56 ha, Lubczyno 322,42 ha i Roszkowice 18,26ha)**..

II Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej

Pierwszą z przeanalizowanych cech obszaru rewitalizacji jest starość demograficzna – na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada prawie 60 w wieku poprodukcyjnym, a udział osób starszych (kobiet po 60. r.ż. i mężczyzn po 64. r.ż.) wynosi ponad 27%. Osoby starsze stanowią ważną część lokalnych społeczności – oferują bogate życiowe doświadczenie oraz nierzadko ogromną aktywność na rzecz swojego otoczenia. Mimo to z racji wieku często mierzą się z różnego rodzaju niepełnosprawnościami czy ograniczeniami zdrowotnymi, niektóre także z samotnością, co wymaga stworzenia systemu wsparcia. Pogłębione badania ankietowe wśród mieszkańców gminy przeprowadzono na potrzeby opracowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogdaniec na lata 2021–2028.* Za szczególnie istotne wskazano następujące problemy: zdrowotne (63,6% respondentów), samotność (54,5%), problemy finansowe (40,9%) oraz brak ofert spędzania czasu wolnego (36,4%). Jako odrębną grupę (choć tak naprawdę częściowo również pokrywającą się z osobami starszymi) analizowano osoby z niepełnosprawnościami. Wśród nich z kolei najczęściej wymienianymi problemami były: problemy finansowe (66,47% respondentów), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych/usług opiekuńczych (60%), brak ofert pracy (44,4%) oraz bariery architektoniczne (42,2%).

Wbrew pozytywnej sytuacji na regionalnym rynku pracy (pod koniec 2023 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego były nizsze niż przed rokiem, a wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w czwartym kwartale 2023 r. wskazywały na wzrost współczynników aktywności zawodowej i zatrudnienia w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku)[1], sytuacja obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż w gminie w zakresie udziału liczby bezrobotnych w ogóle mieszkańców (co więcej, wskaźniki te są też niekorzystne w odniesieniu do całej gminy). Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców przekracza 10%, prawie połowa spośród tych osób przekroczyła 50. roku życia, a prawie ⅓ pozostaje bez zatrudnienia ponad rok. To ogromny problem, bowiem osoby starsze wraz z wiekiem stają się mniej atrakcyjnymi pracownikami (ich

[1] *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego 2024*, s. 76.

kompetencje i kwalifikacje zawodowe często nie przystają do wymagań obecnego rynku pracy, z racji stażu oczekują lub w niektórych przypadkach muszą mieć wypłacane wyższe wynagrodzenie, a więc generują wyższe koszty dla pracodawców). Z kolei długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia powoduje niejako „przyzwyczajenie się" do tej sytuacji. Z drugiej strony należy zauważyć, że niski pozostaje wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej, której jednym z powodów przyznania jest bezrobocie. Może to zatem wskazywać, że znaczna część osób pracuje w szarej strefie, a więc nie opłaca składek na ubezpieczenia społeczne czy zdrowotne, wykluczając się przede wszystkim z systemu emerytalnego (jako zarejestrowani bezrobotni mogą korzystać z publicznej opieki medycznej). W efekcie mogą stanowić znaczne obciążenie dla jednostek pomocy społecznej w przyszłości.

Niezależnie od przyczyn tego zjawiska należy nadmienić, że według gminnych służb pomocy społecznej, główne przyczyny trudnej sytuacji niektórych rodzin i osób zamieszkałych na terenie gminy Bogdaniec, to: niepełnosprawność, długotrwała choroba, podeszły wiek, niskie dochody (ubóstwo), bezrobocie, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zatem bezrobocie – niezależnie od jego realnej skali – stanowi ważny problem w funkcjonowaniu rodzin. To nie tylko kwestia braku zatrudnienia jednego z członków rodziny, ale także zbyt niskie dochody, które sprawiają, że posiadane środki finansowe przeznacza się na zaspokojenie podstawowych potrzeb, nie uwzględniając przy tym potrzeb kulturalnych czy edukacyjnych. Osoby bezrobotne często są sfrustrowane swoją sytuacją życiową, co działa na nie demotywująco, ale i nierzadko sięgają po alkohol, który ma pomóc zapomnieć o problemach. Zdarza się, że uzależnieniom towarzyszy przemoc w rodzinie czy problemy wychowawcze (osoba bezrobotna, niezaangażowana w życie rodzinne traci szacunek wśród innych członków rodziny). Jeśli nawet bezrobocie w danej rodzinie jest zjawiskiem „sztucznym" (czyli osoba rejestruje się w Powiatowym Urzędzie Pracy tylko po to, aby móc nieodpłatnie korzystać ze świadczeń medycznych, a pracuje „na czarno"), nadal generuje to problemy. Z racji bliskości granicy z Niemcami osoby takie pracują często zagranicą, co powoduje długotrwałą nieobecność w domu, a krótkie powroty są traktowane jako czas na „załatwienie" spraw urzędowych, itp., a nie na sprawy rodzinne. Dzieci odczuwają, że są mniej istotne, to wpływa na ich zamykanie się, wykluczanie z kręgu rówieśniczego i często także wpadanie w uzależnienia (behawioralne i związane z zażywaniem używek).

Powyższe rozważania potwierdzają kolejne wskaźniki: wyniki egzaminu ósmoklasisty czy średnia frekwencja wyborcza. Uczniowie z obszaru rewitalizacji osiągnęli wynik egzaminu na poziomie 58,5%, podczas gdy w gminie wyniósł on 60,66%. Różnica nie jest co prawda znaczna, jednak w kontekście potencjalnych zagrożeń dla funkcjonowania rodzin, w tym ich najmłodszych członków, należy z pewnością obserwować te dane. Niższe jest ponadto zaangażowanie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji, przejawiające się w średnim uczestnictwie w wyborach na poziomie 54,21% przy średniej gminy 55,55%. Znów – różnica, choć niewielka, powinna być obserwowana, aby nie dopuścić do pogłębiania problemu.

III Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej

Obszar rewitalizacji charakteryzuje niższy poziom przedsiębiorczości niż w gminie. Należy też mieć na uwadze fakt, że wśród istniejących podmiotów gospodarczych przeważają osoby prowadzące działalność gospodarczą, a zatem niewielkie firmy, które najczęściej nie generują miejsc pracy, cechują się mniej stabilną sytuacją rynkową, oferują niższe wynagrodzenia oraz mniej zróżnicowane formy zatrudnienia. Stabilności ich funkcjonowania może zagrażać położenie gminy w sąsiedztwie Gorzowa Wielkopolskiego, w którym wielu mieszkańców gminy pracuje, a więc często także korzysta z tamtejszych placówek handlowych czy usługowych. Wysoki poziom bezrobocia może także ograniczać częstotliwość i wielkość zakupów mieszkańców obszaru rewitalizacji, a tym samym zmniejszać dochody lokalnych punktów. Osoby starsze z kolei, które nie dysponują własnym środkiem transportu, mają utrudniony dostęp do wielu usług czy produktów.

IV Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Obszar rewitalizacji jest częściowo wyposażony w sieć kanalizacyjną – mają do niej dostęp tylko mieszkańcy Jenina. Chociaż zagadnienie to zostało zaklasyfikowane – zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji – do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, to jest ono również ważne w kontekście sfery środowiskowej. Brak sieci kanalizacyjnej powoduje, że mieszkańcy ciągle jeszcze nielegalnie dokonują zrzutów ścieków na pola (zanieczyszczając tym samym gleby oraz wody gruntowe i powierzchniowe) bądź korzystają ze zbiorników bezodpływowych (starsze obiekty nierzadko charakteryzują się nieszczelnościami, które prowadzą do wystąpienia wyżej opisanych problemów).

Ponadto w miejscowości Jenin zlokalizowana jest szkoła i przedszkole, świetlica wiejska z placem zabaw, sklepy i dyskonty. Miejscowość leży wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 132, a jej centrum od granic Gorzowa Wielkopolskiego dzielą około 4 km. Mimo tej bliskości mieszkańcy wsi mają utrudniony dostęp do Gorzowa Wielkopolskiego (dwa połączenia dziennie za pośrednictwem PKS Gorzów Wlkp. Sp. z o.o., brak połączeń kolejowych). Lubczyno to z kolei niewielka wieś, w której jest szkoła i kościół, ale nie ma świetlicy wiejskiej, w której mogliby spotykać się mieszkańcy. W dodatku wieś dzieli się na dwie części, a brak infrastruktury integracji społecznej utrudnia kontakty sąsiedzkie. W dni powszednie mieszkańcy mogą korzystać z komunikacji zbiorowej, oferującej połączenia do: Gostkowic, Łupowa i Wieprzyc. Miejscowość Roszkowice posiada właściwie najtrudniejsze położenie – nie ma w niej infrastruktury społecznej czy sportowej, nie jest skomunikowana transportem zbiorowym z innymi miejscowościami.

V Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej

Na obszarze rewitalizacji większy jest udział budynków wykorzystujących inne niż paliwa stałe źródła ciepła. Ponadto bardziej korzystnie kształtuje się wskaźnik występowania azbestu na obiektach budowlanych. Należy tu jednak zwrócić uwagę na zróżnicowanie wewnętrzne. W przypadku pierwszego ze wskaźników bardzo korzystnie wygląda sytuacja w Jeninie, gdzie

udział budynków nieopalanych węglem wynosi ponad 42%, jednak w Lubczynie i Roszkowicach udział ten nie przekracza 20% (wynosi odpowiednio: 19,26% i 14,29%). Wynika to z faktu, iż Jenin – z racji bliskości Gorzowa Wielkopolskiego i położenia przy ważnym szlaku komunikacyjnym – jest atrakcyjniejszym miejscem do osiedlania się, a co za tym idzie powstaje w nim nowa zabudowa, wykorzystująca bardziej nowoczesne rozwiązania techniczne. W Roszkowicach większy problem stanowi również azbest – na mieszkańca przypada go już 0,5 t wobec 0,21 t na całym obszarze rewitalizacji. Zatem zasadnym będzie podejmowanie przedsięwzięć prośrodowiskowych.

VI Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze technicznej

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niższym niż średnio w innych miejscowościach udziałem obiektów zabytkowych. Mimo to jest on ważny ze względów historycznych dla całej gminy. Miejscowość Jenin jest jedną z pierwszych, jakie pojawiają się w źródłach historycznych (1278 r.), głównie w związku z kolonizacją niemiecką (stanowiącą efekt ekspansji margrabiów brandenburskich na wschód od Odry w 2. poł. XIII w.). Rozwojowi Jenina w XIX w. sprzyjała budowa linii kolejowej z Berlina do Królewca (1857 r.). W 1929 r. miejscowość stanowiła nawet odrębna gminę. Wieś Lubczyno natomiast powstała w XVIII w. w związku z osadnictwem olęderskim (próby osuszenia i skolonizowania łęgów warciańskich przez gorzowskich mieszczan). W podobnym okresie powstały Roszkowice – w 1771 r. powstała tu kolonia utworzona na gruntach kamery miejskiej Gorzowa. Chociaż więc podobszary rewitalizacji nie wyróżniają się na tle gminy liczbą obiektów historycznych, warto wykorzystywać ciekawą historię tych miejscowości do budowy tożsamości lokalnej i integracji mieszkańców.

VII Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Obszar	Problemy i wyzwania	Potencjały
społeczny	- starzenie się społeczeństwa, - wysoki poziom bezrobocia, w tym bezrobocia wśród osób po 50. r.ż. i osób długotrwale bezrobotnych, - pogorszenie relacji między członkami rodzin i trudności wychowawcze, - nierównomierny dostęp do infrastruktury społecznej, - niski poziom aktywności publicznej, - słabsze niż średnio w gminie wyniki egzaminów ósmoklasisty, - brak organizacji społecznych na podobszarze Roszkowice oraz ograniczona liczba na podobszarze rewitalizacji Lubczyno	- rozwinięta oferta pomocy społecznej, - aktywność lokalnych organizacji pozarządowych, zwłaszcza na podobszarze rewitalizacji Jenin, - dostęp do infrastruktury edukacyjnej, sportowej i społecznej w części podobszaru rewitalizacji, - bliskość Gorzowa Wielkopolskiego z bardziej rozwiniętą i zróżnicowaną ofertą usług społecznych

gospodarczy	- nierównomierny dostęp do handlu i usług (brak sklepów i punktów usługowych w Lubczynie i Roszkowicach), - przewaga liczbowa małych firm, które cechuje mniejsza stabilność rynkowa, oferują niższe wynagrodzenia i mniej zróżnicowane miejsca pracy	- bliskość Gorzowa Wielkopolskiego, który daje lokalnym firmom szanse na kooperowanie i rozwijanie własnej działalności m.in. dzięki dostępności do instytucji otoczenia biznesu
przestrzenno-funkcjonalny	- nierównomierny dostęp do miejsc (obiekty, przestrzenie publicznej) integracji społecznej, - istniejące obiekty i przestrzenie nie są dostosowane do potrzeb mieszkańców, - brak terenów, które po zagospodarowaniu mogą przysłużyć się integracji mieszkańców, - słabo rozwinięty system połączeń transportu zbiorowego, - ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej	- rozwinięta sieć drogowa, - dostęp do chodników wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, - obiekty sportowo-rekreacyjne w Jeninie i Lubczynie, - bliskość terenów zielonych
środowiskowy	- ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej	- dostęp do terenów zielonych oraz bliskość Warty, - rzadkie stosowanie azbestu do pokrycia budynków, - stosunkowo wysoki udział budynków, wykorzystujących do ogrzewania paliwa inne niż węgiel i węglopodobne
techniczny	- zły stan obiektów zabytkowych	- zachowany historyczny układ budynków, - ciekawa i wyjątkowa historia lokalna

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji to przyjazne, nowoczesne i zintegrowane miejsce do życia, w którym mieszkańcy – niezależnie od wieku i sytuacji – aktywnie uczestniczą w życiu społecznym, mają dostęp do różnorodnej oferty kulturalnej, edukacyjnej i zdrowotnej, a otaczająca ich przestrzeń jest estetyczna, bezpieczna i sprzyja codziennym kontaktom. To społeczność silna tożsamością lokalną, w której wspiera się rozwój przedsiębiorczości, solidarności międzypokoleniowej i zdrowego trybu życia, a komfort codziennego funkcjonowania idzie w parze z troską o środowisko i zrównoważony rozwój.

Na obszarze rewitalizacji rozwinięta jest oferta kulturalna, edukacyjna oraz integracja mieszkańców, w szczególności w zakresie wspierania osób starszych, rodzin z dziećmi oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na bezrobocie. Regularnie organizowane są wydarzenia i inicjatywy budujące tożsamość lokalną i integrujące mieszkańców, dzięki czemu zbudowano solidarność społeczną. Mieszkańcy wzajemnie się wspierają i współpracują na rzecz innych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki wdrożeniu praktycznych metod nauczania części przedmiotów oraz wzmocnieniu wsparcia rodzin z problemami, udało się poprawić wyniki egzaminów, a uczniowie mają większe możliwości dalszej nauki. Aktywizacja zawodowa mieszkańców przekłada się na wyższe dochody, a tym samym możliwość korzystania z usług wyższego rzędu. Programy profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia przyczyniły się do poprawy stanu zdrowia i ograniczenia problemów uzależnień. Rośnie liczba lokalnych firm, które świadczą teraz usługi najbardziej potrzebne tutejszym mieszkańcom.

Obszar rewitalizacji stał się atrakcyjnym miejscem spędzania czasu wolnego w aktywny sposób. To miejsce, w którym realizowanych jest wiele różnorodnych inicjatyw społecznych, zarówno o charakterze kulturalnym, jak i sportowym. Mieszkańcy chętnie korzystają z zielonych przestrzeni, odpoczywając w nich i spotykając się z sąsiadami. Nowoczesne i ekologiczne rozwiązania w gospodarce ściekowej przyczyniły się do poprawy jakości środowiska.

CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI

CELE REWITALIZACJI	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. WZMACNIANIE AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW	1.1 Rozwój oferty kulturalno-integracyjnej dla osób starszych i rodzin z dziećmi 1.2 Budowanie tożsamości lokalnej jako sposobu na wytworzenie solidarności społecznej 1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców 1.4 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej 1.5 Programy profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowego trybu życia i zapobiegania uzależnieniom 1.6 Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego 1.7 Innowacyjne i praktyczne działania edukacyjne
2. WYSOKI POZIOM DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI PRZESTRZENI	2.1 Poszukiwanie prośrodowiskowych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej 2.2 Tworzenie ogólnodostępnych miejsc spotkań 2.3 Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej 2.4 Rozwijanie terenów zielonych, atrakcyjnych dla mieszkańców i przystosowanych do zmian klimatu

PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

P1. Rozwój i promowanie zasobów turystyczno – kulturalnych na terenie Gminy Bogdaniec	
Podmiot realizujący	Gmina Bogdaniec
Zakres działań	Moduł I obejmuje przebudowę i rozbudowę obiektu w Roszkowicach na centrum edukacyjno-historyczne wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu w tym poprzez budowę wieżyczki widokowej do obserwacji ornitologicznych. Moduł II to organizacja wydarzeń integracyjnych, dostępnych nieodpłatnie, w szczególności: - lekcje przyrody dla uczniów, zawierające moduł praktyczny (m.in. obserwacje ptaków), - wydarzenia kulturalno-rekreacyjne: Międzypokoleniowe wędkowanie, warsztaty malarskie Kolory pokoleń, nordic walking, - coroczne podchody nawiązujące do historii lokalnej, dla całych rodzin, - warsztaty aktywizacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, - poradnictwo rodzinne, pedagogiczno-psychologiczne.
Lokalizacja	dz. nr 107, Roszkowice (podobszar rewitalizacji Roszkowice)
Szacowana wartość	3 400 000 zł (moduł I – 2 400 000 zł, moduł II – 1 000 000 zł)
Źródła finansowania	Moduł I: FEWL 21-27 działanie 8.3, środki własne gminy, kredyty, programy krajowe Moduł II: środki własne gminy, środki organizacji pozarządowych, środki ministerialne
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem oceny	Powierzchnia zagospodarowanego terenu – 0,3295 ha Liczba przebudowanych obiektów – 1 Liczba osób korzystających z zagospodarowanego terenu, w tym organizowanych tam wydarzeń – 500 os./rok Liczba wydarzeń organizowanych na zagospodarowanym terenie – 20 szt./rok * * * * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru robót budowlanych Szacunki organizatorów wydarzeń dot. liczby uczestników Listy obecności
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu planuje się budowę ciągów komunikacyjnych, dzięki którym teren ten będzie dostępny także dla osób ze szczególnymi potrzebami (z nawierzchni mineralnych, które zapewniają przepuszczalność i są wygodniejsze w użytkowaniu). Obiekt centrum jest i będzie budynkiem parterowym, drzwi wejściowe będą odpowiednio szerokie, aby umożliwić dostanie się do środka osobom na wózkach inwalidzkich. Przynajmniej jedna toaleta zostanie przystosowana do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Wnętrza zostaną odpowiednio oznakowane (kontrastowe oznakowanie, wytyczenie kierunków ruchu). Podłogi będą posiadały antypoślizgową nawierzchnię. Zastosowane zostanie LEDowe, nieoślepiające i równomierne oświetlenie przestrzeni wewnątrz budynku. Możliwy będzie wstęp z psem asystującym czy psem przewodnikiem.

Opis problemu, jaki ma rozwiązać projekt	Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano problemy starości demograficznej, bezrobocia związanego silnie z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz słabe wyniki nauczania wśród uczniów 8 klas. Zaplanowane przedsięwzięcie ma na celu rozwinięcie infrastruktury budynku w Roszkowicach i przekształcenie go w centrum edukacyjno-historyczne. Aspekt historyczny zostanie zastosowany w kontekście przede wszystkim warsztatów malarskich czy gry w podchody – które mają na celu integrować mieszkańców, zarówno międzypokoleniowo, jak i w obrębie rodzin. W gminie działa sekcja malarska, której członkowie będą organizować zajęcia artystyczne, co pozwoli na stworzenie systemu pomocy sąsiedzkiej. Położenie Roszkowic na terenach nadwarciańskich zostanie również wykorzystane do organizacji wędkarstwa, przejazdów rowerowych, skierowanych przede wszystkim do rodzin objętych wsparciem instytucji pomocy społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy, aby wesprzeć rodziny mierzące się z tymi problemami w codziennym funkcjonowaniu. Oprócz tego uczniowie ze szkół podstawowych będą mogli tutaj odbywać lekcje biologii, co będzie sprzyjało przyswajaniu wiedzy i zachęci ich do pogłębiania swoich zainteresowań w zakresie nauk przyrodniczych. Po przeprowadzeniu przebudowy będzie tu się mogło odbywać więcej zajęć, w tym skierowanych do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. przedsięwzięcie P3), a w niektórych przypadkach także wykluczonych (dla nich ogromnym wsparciem może być poradnictwo psychologiczne). Służyć to będzie wzmocnieniu mieszkańców obszaru rewitalizacji i wyposażeniu ich w umiejętności niezbędne do podniesienia jakości ich życia. Pierwszeństwo w zatrudnieniu do obsługi centrum będą mieli bezrobotni mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

P2. Tworzenie centrów bioróżnorodności w Gminie Bogdaniec	
Podmiot realizujący	Gmina Bogdaniec
Zakres działań	W ramach modułu I przewiduje się: zagospodarowanie oraz odbudowę biologiczną zieleni znajdującej się w parku w centrum Jenina (przy sali wiejskiej), tj. odbudowę, wzmocnienie i pielęgnację istniejącej zieleni oraz wykonanie nowych nasadzeń. Wzdłuż ścieżek zostaną zamontowane elementy małej architektury – ławki, kosze na odpady i lampy. Moduł II Organizacja wydarzeń kulturalnych przez lokalne organizacje pozarządowe, w tym plenery malarskie, rzeźbiarskie, spacery historyczne, gry terenowe. Działania będą organizowane na podstawie konkursów na realizację zadań publicznych.
Lokalizacja	dz. nr 25/4, Jenin (podobszar rewitalizacji Jenin)
Szacowana wartość	400 000 zł (moduł I – 200 000 zł, moduł II – 200 000 zł)
Źródła finansowania	Moduł I: FEWL 21-27, środki własne gminy Moduł II: środki własne gminy, środki ministerstw
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem oceny	Powierzchnia zagospodarowanego terenu – 0,9498 ha Liczba osób korzystających z zagospodarowanego terenu, w tym organizowanych tam wydarzeń – 1 000 os./rok

	Liczba wydarzeń organizowanych na zagospodarowanym terenie – 25 szt./rok * * * * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru robót budowlanych Szacunki organizatorów wydarzeń dot. liczby uczestników Listy obecności
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu planuje się budowę ciągów komunikacyjnych, dzięki którym teren ten będzie dostępny także dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zostaną one wykonane z nawierzchni mineralnych. Przy ławkach powstaną dodatkowe miejsca dla wózków inwalidzkich lub dziecięcych. Kosze na odpady i inne elementy małej architektury zostaną odsunięte od ciągów komunikacyjnych, aby uniknąć potykania się osób słabo- lub niewidzących. Możliwy będzie wstęp z psem asystującym czy psem przewodnikiem.
Opis problemu, jaki ma rozwiązać projekt	Sala wiejska stanowi centrum życia społecznego mieszkańców podobszaru rewitalizacji Jenin. Obok niej znajduje się park, jednak jest to teren niezagospodarowany, przez co mieszkańcy z niego nie korzystają. Uporządkowanie zieleni, wykonanie nasadzeń i montaż małej architektury przywrócą ten teren mieszkańcom. Stanie się on miejscem odpoczynku w upalne dni, co jest szczególnie istotne dla osób starszych czy rodzin z małymi dziećmi. Przewiduje się, że w kolejnych latach pojawią się tam nowe gatunki ptaków oraz owadów chronionych, dzięki czemu obszar rewitalizacji zyska kolejne miejsce do realizacji zadań z zakresu edukacji ekologicznej czy wspierania nauczania biologii w szkołach podstawowych. Wstęp na teren parku będzie nieodpłatny, podobnie udział w organizowanych zajęciach, dzięki czemu będą w nich brali udział także ubożsi mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Organizacja zajęć w terenie przyczyni się do ograniczenia problemu uzależnień od komputerów czy telefonów wśród młodzieży.

P3. Aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem	
Podmiot realizujący	Gmina Bogdaniec
Zakres działań	Projekt zakłada aktywizację społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami. Pierwszeństwo w planowanych wydarzeniach mają mieszkańcy obszaru rewitalizacji, którzy będą stanowić co najmniej 75% ogółu ich uczestników.
Lokalizacja	obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	716 000 zł
Źródła finansowania	FEWL 21-27, budżet gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem oceny	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w projekcie – 23 os. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w projekcie – 20 os.

	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 13 os. Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 4 os. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 5 os. * * * * * * Listy obecności Harmonogramy wydarzeń
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany w budynkach dostępnych pod względem architektonicznym. Zajęcia prowadzone będą z wykorzystaniem materiałów dostosowanych do osób mających problem z widzeniem, w razie takiej konieczności zostanie zatrudniony tłumacz języka migowego. Dostępni będą także wolontariusze – asystenci, którzy będą pomagali osobom z niepełnosprawnościami.
Opis problemu, jaki ma rozwiązać projekt	Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano wysoki poziom bezrobocia, w tym wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz osób po 50. r.ż. Z tego względu konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji tych osób – możliwości zmiany czy nabycia kompetencji zawodowych, zmotywowanie ich do poprawy swojej sytuacji zawodowej czy wsparcie w podjęciu własnej działalności gospodarczej. W efekcie projekt ten przełoży się na poprawę sytuacji całych rodzin, poprawiając warunki ich życia oraz zapewniając lepszy start w dorosłość dzieciom z rodzin z problemami. W dłuższym okresie podjęcie pracy przełoży się na lepszą samoocenę, a następnie większe zaangażowanie w lokalne życie publiczne i społeczne.

CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

U1. Lokalnie. Aktywnie. Przedsiębiorczo
Projekt zakłada pakiet działań wspierających lokalnych przedsiębiorców oraz osoby zainteresowane prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym m.in.: - Od Pomysłu do Biznesu – warsztaty i doradztwo dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą, - kampania promocyjna lokalnych podmiotów gospodarczych, - diagnoza popytu na usługi i produkty – działania z zakresu tworzenia biznesplanu itp.

U2. Czas na zdrowie
Przedsięwzięcie obejmuje realizację programów profilaktycznych dostosowanych do osób starszych, z niepełnosprawnościami, najmłodszych itd., w tym w formie mobilnych punktów badań. W związku z utrudnionymi możliwościami dojazdu do lekarzy takie działania przyczynią się do poprawy zdrowia mieszkańców. W zmodernizowanych obiektach prowadzone będą kampanie edukacyjne w zakresie zdrowego stylu życia, a w zagospodarowanym parku – wspólne ćwiczenia, dostępne zarówno dla osób bardziej zaawansowanych, jak i np. starszych czy z problemami z układem ruchu. W ramach profilaktyki uzależnień dla młodych ludzi przewiduje się różnego rodzaju działania sportowe, edukacyjne i artystyczne – rozwój ich zainteresowań, a dla osób starszych, borykających się z uzależnieniami – poradnictwo psychologiczne. Będą także modernizowane i rozwijane tereny rekreacyjne na obszarze rewitalizacji (w tym przy szkole podstawowej w Lubczynie), aby zachęcały do aktywności fizycznej.

U3. Dostępny obszar rewitalizacji
W przedsięwzięciu założono rozwój ścieżek rowerowych lub pieszo-rowerowych, aby poprawić bezpieczeństwo przemieszczania się między miejscowościami dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ponadto podjęte zostaną starania, aby zwiększyć obsługę autobusową obszaru rewitalizacji m.in. w ramach współpracy z Miejskim Zakładem Komunikacji w Gorzowie Wielkopolskim Sp. z o.o. Rozważony zostanie transport „na żądanie” dla osób starszych, klientów pomocy społecznej, osób bezrobotnych czy osób z niepełnosprawnościami (np. w formie realizacji zadania publicznego – aby sprawdzić efektywność i sensowność ekonomiczną takiej formy transportu).

U4. Rozwój infrastruktury obszaru rewitalizacji
W ramach tego pakietu działań przewiduje się poprawę stanu infrastruktury drogowej (zwłaszcza na nowych osiedlach mieszkalnych) poprzez wykonanie nawierzchni asfaltowych lub utwardzonych, wyrównanie nawierzchni, wykonanie chodników, miejsc parkingowych, jeśli jest to zasadne ze względu na natężenie ruchu czy np. przy Szkole Podstawowej w Lubczynie, a także doświetlenie. Tam, gdzie ruch jest duży lub występuje zagrożenie dla pieszych z powodu nadmiernych prędkości, zostaną zastosowane różne formy spowalniania ruchu (np. progi zwalniające, zróżnicowanie nawierzchni, woonerfy, esowanie pasów ruchu). Kolejną grupą działań w zakresie infrastruktury będzie budowa kanalizacji (np. ze zbiornikiem bezodpływowym dla całej miejscowości) w połączeniu z kampaniami edukacyjnymi w zakresie dbałości o stan zbiorników odpływowych, nieopróżnianie ścieków na pola oraz korzystania z przydomowych oczyszczalni ścieków.

MECHANIZM INTEGROWANIA DZIAŁAŃ, KOMPLEKSOWOŚĆ I PODEJŚCIE

Komplementarność problemowa

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio lub pośrednio pozwolą na niwelowanie lub rozwiązanie zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji. Każde przedsięwzięcie o charakterze podstawowym składa się z dwóch modułów – polegającego na zagospodarowaniu terenu lub przebudowie budynku oraz działań o charakterze społecznym, wykorzystujących nową przestrzeń. Część inwestycyjna zadań służy jedynie przystosowaniu miejsc do pełnienia nowych funkcji oraz odpowiedzi na potrzeby mieszkańców.

Tabela 3 Matryca komplementarności problemów obszaru rewitalizacji i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

	starzenie się społeczności	bezrobocie	problemy w rodzinach	brak zaangażowania w życie publiczne	niskie wyniki egzaminów ósmoklasisty	niski poziom przedsiębiorczości	niezagospodarowane przestrzenie publiczne	niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę integracji społecznej	wykluczenie komunikacyjne	niski poziom dostępu do sieci kanalizacyjnej
P1										
P2										
P3										
U1										
U2										
U3										
U4										

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze podstawowym będą realizowane przez Gminę Bogdaniec. Ponieważ dotyczą bezpośrednio infrastruktury, zostały uzupełnione o pakiet działań społecznych otwartych dla wszystkich mieszkańców, dostępnych nieodpłatnie, zróżnicowanych, aby były w stanie „przyciągnąć" osoby w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach. Jednocześnie nie jest to pakiet zamknięty, przewiduje się rozszerzenie typów działań w ramach modułów społecznych, m.in. w zależności od możliwości pozyskania partnerów i ich specjalizacji.

Koncentracja programu rewitalizacji

Wszystkie działania realizowane w ramach rewitalizacji koncentrują się na obszarze rewitalizacji. Dzięki temu interwencje obejmują teren, na którym kumulują się najpoważniejsze problemy społeczne, a jednocześnie występują trudności o charakterze gospodarczym czy przestrzenno-funkcjonalnym. Program rewitalizacji został opracowany z myślą o tym konkretnym obszarze, spełniającym wymogi określone w ustawie o rewitalizacji. Zamieszkują go **1984 osoby**, **tj. 28,71% ogółu mieszkańców** gminy. Jego powierzchnia zajmuje łącznie **621,2 ha, tj. 5,56% powierzchni gminy.** Obejmuje on zwarte, zurbanizowane tereny, natomiast przestrzenie publiczne podlegające zagospodarowaniu znajdują się w obrębie zabudowy. Dzięki temu są realnie dostępne i użytkowane przez lokalną społeczność.

Komplementarność przestrzenna

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą bezpośrednio na obszarze rewitalizacji i na rzecz jego mieszkańców. Obszar rewitalizacji jest stosunkowo zwartą przestrzenią o gęstej zabudowie mieszkaniowej. Wszystkie przedsięwzięcia realizowane są w miejscach istotnych dla rozwoju poszczególnych podobszarów rewitalizacji: w Jeninie jest to park sąsiadujący ze świetlicą wiejską, w Roszkowicach – będzie to centrum spotkań mieszkańców z Roszkowic, gdyż najbliższa sala wiejska jest w miejscowości Włostów, a w Lubczynie – świetlica wiejska. W przypadku dwóch ostatnich miejscowości – są to miejsca już teraz wykorzystywane przez mieszkańców, choć w niewielkim stopniu ze względu na brak oferty usług publicznych zorganizowanych dla mieszkańców. Z kolei w przypadku Jenina – przedsięwzięcie zlokalizowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie świetlicy, w której spotykają się mieszkańcy oraz lokalne organizacje społeczne.

Gmina prowadziła w poprzednim okresie programowania proces rewitalizacji w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym. W związku z tym, że na ówczesnym obszarze rewitalizacji nastąpiła już poprawa sytuacji społecznej oraz w innych sferach, obecnie zaplanowano koncentrację wysiłków i wsparcia na innej części gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zaplanowane przez Gminę Bogdaniec, w tym jej jednostki organizacyjne. Jednak do projektów społecznych planuje się zaangażowanie organizacji społecznych, które – dzięki elastyczności, kwalifikacjom członków/kadry oraz dodatkowym, ograniczonym tylko do trzeciego sektora, źródłom finansowania – mogą je realizować w bardziej efektywny sposób. Jednocześnie Urząd Gminy będzie pełnił funkcję koordynatora procesu rewitalizacji, co spełnia zapis ustawy o rewitalizacji, zgodnie z którym za prowadzenie procesu rewitalizacji odpowiada samorząd gminy. Poza przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji, a następnie wdrażaniem jego zapisów, istotna będzie kwestia monitorowania realizacji i – w przypadku stwierdzenia takiej konieczności – aktualizowania dokumentu.

Komplementarność źródeł finansowania

Program zawiera przedsięwzięcia rewitalizacyjne współfinansowane ze środków EFRR, EFS, środków własnych gminy, budżetu państwa oraz źródeł prywatnych. Ciągły monitoring potencjalnych źródeł dofinansowania oraz prawidłowe rozliczenie pozyskanych dotacji (np. uniknięcie niebezpieczeństwa tzw. podwójnego dofinansowania) będzie zapewniony przez doświadczonego w tej kwestii pracownika na stanowisku ds. funduszy pomocowych i współpracy z zagranicą.

Komplementarność międzyokresowa

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią dopełnienie lub kontynuację realizowanych na obszarze rewitalizacji w ostatnich kilku latach działań, jak np.:

- remont Szkoły Podstawowej im. Wł. Korsaka w Jeninie: kwota ogółem 1 100 000 zł, w tym 935 000 zł dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych,
- przebudowa ul. Gronowej i Meliorantów w Jeninie: koszt ogółem: 973 216,47 zł, w tym dofinansowanie 583 063 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,
- przebudowa w Jeninie: koszt 159 654 zł (ze środków własnych),
- coroczne realizowane projekty dla wszystkich mieszkańców gminy z dofinansowaniem z Programów Rządowych z Funduszu Solidarnościowego: Opieka Wytchnieniowa, Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Korpus Wsparcia Seniora, czy Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu",
- „Wakacyjne Rowerowe LOVE" (dla wszystkich mieszkańców gminy) dofinansowany został ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, w ramach Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Ośrodek Działaj Lokalnie – Lokalna Grupa Działania „Kraina Szlaków Turystycznych" w Sulęcinie – kwota całkowita 7 500 zł, w tym dofinansowanie 6 000 zł,
- termomodernizacja budynku szkolnego w Lubczynie: koszt ogółem 1 087 323 zł, w tym dofinansowanie 744 937 zł,
- termomodernizacja budynku szkolnego w Jeninie: koszt ogółem 1 088 024 zł, dofinansowanie 864 584 zł.

Ponadto realizowano (m.in. z wykorzystaniem środków własnych) następujące zadania dedykowane stricte do miejscowości stanowiących podobszary rewitalizacji:

- w Jeninie: przebudowa drogi gminnej nr 000428F: ul. Słoneczna, ul. Wojska Polskiego, Osiedle Przylesie, ul. Wiśniowa – montaż progów zwalniających; budowa ścieżki rowerowej i parkingu typu Park & Ride przy ul. Lipowej; budowa ścieżki rowerowej przy ul. Gorzowskiej; budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole podstawowej;
- w Lubczynie: modernizacja strażnicy OSP – budowa pomieszczenia socjalnego przy OSP, doposażenie jednostki OSP; montaż progów zwalniających; przebudowy dróg, budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole podstawowej; montaż lamp solarnych, przebudowa drogi gminnej nr 000414F i 000416F Lubczyno – Jasiniec;
- w Roszkowicach: przebudowa drogi Włostów – Roszkowice.

Gmina ma także doświadczenie w realizacji projektów z zakresu aktywizacji zawodowej. W 2019 r. realizowano projekty: „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Gorzowskim (IV) – zatrudniono jedną osobę, „Od aktywizacji zawodowej do zatrudnienia" – zatrudniono 7 osób.

RAMY FINANSOWE

Tabela 4 Ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Środki publiczne [zł]	Środki prywatne [zł]
P1. Rozwój i promowanie zasobów turystyczno – kulturalnych na terenie Gminy Bogdaniec	3 400 000 (w tym 2 000 000 z FEWL 21-27 działanie 8.3)	0
P2. Tworzenie centrów bioróżnorodności w Gminie Bogdaniec	400 000	0
P3. Aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem	716 000	0
U1. Lokalnie. Aktywnie. Przedsiębiorczo	150 000	0
U2. Czas na zdrowie	250 000	50 000
U3. Dostępny obszar rewitalizacji	2 000 000	0
U4. Rozwój infrastruktury obszaru rewitalizacji	4 000 000	0

ZARZĄDZANIE REWITALIZACJĄ

Zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy o rewitalizacji „przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne". Dlatego też zadania z zakresu zarządzania (planowania, wdrażania i monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także poszukiwania partnerów i komunikowania o procesie rewitalizacji) należą do Gminy Bogdaniec. Władzę wykonawczą sprawuje wójt gminy Bogdaniec, który realizuje swoje zadania za pomocą aparatu urzędniczego – w tym wypadku nadrzędna rola należy do Referatu infrastruktury technicznej, ochrony środowiska i rolnictwa. Jednak referat ten będzie koordynatorem procesu, a realizowany on będzie przy wsparciu właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. W zakresie pozyskiwania środków finansowych niezbędnych do wsparcia gminy w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaangażowany będzie pracownik na stanowisku ds. funduszy pomocowych i współpracy z zagranicą. Z kolei w celu włączania społeczności lokalnej do procesu realizacji GPR będzie włączony pracownik na stanowisku ds. promocji, kultury i turystyki.

Planowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych czy budżetu gminy, obejmującego również te przedsięwzięcia, leży w kompetencji Rady Gminy Bogdaniec. Realizacja budżetu to z kolei zadanie Wójta Gminy Bogdaniec i podległego aparatu urzędniczego – zarówno pracowników Urzędu Gminy, jak i jednostek organizacyjnych. W miarę możliwości do realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych angażowani będą również inni interesariusze rewitalizacji, szczególnie organizacje społeczne. Mogą one być realizatorami niektórych przedsięwzięć (zwłaszcza w zakresie projektów „miękkich") np. w formie realizacji zadań publicznych, ale także partnerami przy aplikowaniu o środki zewnętrzne. Istotne jest, że zachowana zostanie koordynacyjna rola samorządu gminy. Jednocześnie nie przewiduje się wystąpienia dodatkowych obciążeń finansowych – wszelkie zadania związane z wdrażaniem i koordynacją procesu rewitalizacji będą realizowane w ramach obowiązków służbowych pracowników samorządowych. Również działalność Komitetu Rewitalizacji nie będzie generować kosztów, ponieważ jego członkowie działają nieodpłatnie, nie otrzymują diet ani zwrotu innych kosztów związanych uczestnictwem w posiedzeniach Komitetu.

Komitet Rewitalizacji będzie pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą dla Wójta Gminy Bogdaniec w zakresie rewitalizacji (zgodnie z ustawą o rewitalizacji), a także będzie angażowany w proces oceny procesu rewitalizacji. Komitet będzie się składał z maksymalnie 8 członków, w tym:

- 2 mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- 1 przedstawiciel mieszkańców gminy niebędący mieszkańcem obszaru rewitalizacji,
- 1 przedsiębiorca działający na terenie Gminy Bogdaniec,
- 2 przedstawicieli podmiotów prowadzących na terenie Gminy Bogdaniec działalność społeczną,
- 1 przedstawiciel właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- 1 przedstawiciel Urzędu Gminy w Bogdańcu.

Istotne jest zastosowanie w regulaminie działania Komitetu rozwiązania, które umożliwia odwołanie przez Wójta członka KR w przypadku nieusprawiedliwionych nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Komitetu. Taka opcja usprawni funkcjonowanie Komitetu i zapewni w nim udział osób, które będą poważnie traktować swoją funkcję. Komitet ma przewidzianą 6-letnią kadencję i zwoływany będzie co najmniej jeden raz w roku. Oczywistym wydaje się fakt, że aby mieć społeczną „kontrolę" nad procesem rewitalizacji w gminie, ciało to powinno się zbierać częściej. Należy także założyć, że członkowie Komitetu niekoniecznie posiadają ekspercką wiedzę z dziedziny rewitalizacji, dlatego rozwiązaniem jest możliwość zapraszania przez Przewodniczącego Komitetu lub Wójta Gminy Bogdaniec na posiedzenia Komitetu ekspertów. W celu usprawnienia współpracy członków Komitetu z organami gminy, rozważone zostaną szkolenia z podstawowych pojęć rewitalizacyjnych. Takie wyprzedzające działanie pozwoli również na wyeliminowanie ewentualnych nieporozumień, czy nieproporcjonalnych oczekiwań odnośnie do czasu i zakresu realizowanych działań w ramach rewitalizacji.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie odbywała się z uwzględnieniem poniższego harmonogramu.

Tabela 5 Ramowy harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminie Bogdaniec.[2]

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
P1		I	I	II	II	II	II
P2		I	II	II	II	II	II
P3							
U1							
U2							
U3							
U4							

Źródło: opracowanie własne.

[2] W przypadku podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych liczbami rzymskimi oznaczono moduły (I – moduł inwestycyjny, II – moduł społeczny). Dla zadania P3 brak takiego oznaczenia, ponieważ jest to projekt nieinwestycyjny i nie składa się z modułów.

SYSTEM MONITOROWANIA

System monitorowania procesu rewitalizacji w gminie Bogdaniec służy identyfikowaniu problemów i ocenie postępów w realizacji zapisów gminnego programu rewitalizacji, a także zgodności osiąganych efektów z celami i kierunkami rewitalizacji. Monitoring będzie prowadzony regularnie, raz do roku, a jego wyniki będą publikowane w raporcie o stanie gminy. Dzięki temu będą publiczne i ogólnodostępne, a także staną się elementem oceny społeczności lokalnej w ramach debaty nad raportem o stanie gminy. Opierać się on będzie na wskaźnikach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (zarówno wskaźnikach produktu, jak i rezultatu).

Tabela 6 Wskaźniki produktu i rezultatu dla procesu rewitalizacji w gminie Bogdaniec.

Wskaźnik	**Wartość docelowa**
Powierzchnia zagospodarowanego terenu	1,2793 ha
Liczba przebudowanych obiektów	2
Liczba osób korzystających z zagospodarowanego terenu, w tym organizowanych tam wydarzeń	1 500 os./rok
Liczba wydarzeń organizowanych na zagospodarowanym terenie	45 szt./rok
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w projekcie	20 os.
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	13 os.
Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	4 os.
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	5 os.

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto dopuszcza się możliwość włączenia do wyników monitoringu podsumowań badań ankietowych itp., które będą służyły zbadaniu odbioru poszczególnych projektów i ich wyników przez interesariuszy rewitalizacji. W podsumowaniu monitoringu będą uwzględniane: podjęte w ramach projektu działania, planowany okres zakończenia, poziom zaangażowania prac, zidentyfikowane zagrożenia, planowane lub podjęte działania naprawcze.

Z kolei raz na 3 lata dokonywana będzie ocena aktualności GPR, odnosząca się do oceny sytuacji w sferze społecznej i pozostałych. Ocena podlega opiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji.

Tabela 7 Wskaźniki oceny procesu rewitalizacji w gminie Bogdaniec.

Wskaźnik	Wartości dla obszaru rewitalizacji	Pożądany kierunek zmian wskaźnika
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,48	spadek lub utrzymanie
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców [%]	27,42	spadek lub utrzymanie
Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	10,02	spadek lub utrzymanie
Udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych [%]	47,06	spadek
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie	29,41	spadek

bezrobotnych [%]		
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców [%]	3,95	spadek
Stopień zagrożenia przestępczością – liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców	12,38	spadek
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 [%]	58,50	wzrost
Średnia frekwencja w 3 ostatnich wyborach krajowych [%]	54,21	wzrost
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	8,72	wzrost
Sieć kanalizacyjna w gminie [TAK/NIE/częściowo]	częściowo	wzrost lub utrzymanie
Udział budynków ogrzewanych źródłami energii innymi niż paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłoszonych do bazy CEEB [%]	39,52	wzrost
Ilość azbestu na 1 mieszkańca [t]	0,05	spadek

Źródło: opracowanie własne.

Jeśli w wyniku przeprowadzenia oceny procesu rewitalizacji lub istotnych zmian w otoczeniu gminy okaże się, że dalsza realizacja GPR nie jest zasadna, może zostać podjęta decyzja o jego aktualizacji. Podstawę dla jej podjęcia będzie stanowiła stosowna opinia Komitetu Rewitalizacji. W przypadku aktualizacji dokumentu niezbędne będzie przeprowadzenie konsultacji społecznych, opiniowania dokumentu przez instytucje wskazane w art. 17 ustawy o rewitalizacji oraz procedury środowiskowej zgodnie z ustawą o informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Procedura konsultacji społecznych i opiniowania nie będzie wymagana tylko w przypadku, gdy aktualizacja nie będzie dotyczyła podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ani zmiany uchwały o ustanowieniu Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

WŁĄCZENIE PARTNERÓW SPOŁECZNYCH

Chcąc w prawidłowy sposób prowadzić rewitalizację w gminie, należy zapewnić przepływ informacji o planowanych i zrealizowanych działaniach do jak największej liczby (najlepiej wszystkich) podmiotów, których będzie ona dotyczyć. Gmina Bogdaniec, pragnąc dotrzeć do jak najszerszego grona partnerów społecznych, regularnie publikowała na swojej stronie internetowej (www.bogdaniec.pl w zakładce AKTUALNOŚCI oraz REWITALIZACJA) informacje dotyczące w główniej mierze realizowanych konsultacji społecznych.

Gmina w początkowym etapie procesu rewitalizacji, po przyjęciu projektu uchwały Rady Gminy Bogdaniec w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, przygotowała konsultacje społeczne, które zrealizowała w okresie od 10.06.2024 r. do 18.07.2024 r. Mieszkańcy gminy mogli się wypowiedzieć w następujących formach:

1. Pisemnej poprzez „Formularz uwag", który był udostępniony do pobrania w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Bogdaniec (www.bogdaniec.pl) w zakładce: REWITALIZACJA, na portalu informacyjnym Gminy Bogdaniec, w zakładce: REWITALIZACJA, w sekretariacie Urzędu Gminy Bogdaniec ul. Mickiewicza 45, 66-450 Bogdaniec. Wypełniony formularz można było przesłać na dedykowany adres mailowy lub za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej Urzędu Gminy w Bogdańcu, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy Bogdaniec ul. Mickiewicza 45, 66-450 Bogdaniec lub dostarczyć do sekretariatu Urzędu Gminy Bogdaniec.
2. Ustnie z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu i osobiście w dedykowanym pokoju w urzędzie gminy Bogdaniec.
3. Podczas przeprowadzonego spotkania otwartego, które odbyło się w dniu 2 lipca 2024 r. o godz.16.30 w sali wiejskiej w Leninie.
4. Poprzez ankietę internetową dotyczącą obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, która była dostępna na portalu informacyjnym Gminy Bogdaniec, w zakładce: REWITALIZACJA

W formie elektronicznej wpłynął jeden „Formularz uwag" zawierający 5 uwag. Jedna z nich została uwzględniona, pozostałe zostały odrzucone. W załączniku do raportu z konsultacji zostało zamieszczone ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag. Z kolei w wersji papierowej nie zgłoszono żadnej uwagi. W trakcie trwania konsultacji na dedykowany numer telefonu nikt nie zgłosił uwag ani propozycji. W spotkaniu otwartym przeprowadzonym 2 lipca 2024 r. uczestniczyło 14 osób w tym: radni, pracownicy jednostek samorządowych, przedstawiciele władzy lokalnej i organizacji pozarządowych, mieszkańcy oraz ekspert. W trakcie spotkania uczestnicy zapoznali się z informacją, czemu służą procesy rewitalizacyjne, jaka jest procedura opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto omówiono szczegółowo zasady wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji określone w „Diagnozie i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Bogdaniec". Uczestnicy dyskutowali na temat problemów obszaru, konsekwencjach prawnych zapisów uchwały dla mieszkańców obszaru prowadzących lub chcących prowadzić działalność gospodarczą. Ponadto jednym z omawianych tematów były zapisy uchwały mówiące o prawie pierwokupu i jego konsekwencjach. Podczas debaty zapoznano się szczegółowo z mapą obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Dedykowanej ankiety internetowej nikt nie wypełnił.

Po przeprowadzonych konsultacjach Gmina rozpoczęła intensywne prace nad przygotowaniem dokumentu strategicznego. Wytyczono obszar zdegradowany i rewitalizacji 1 października 2024 r. uchwałą Rady Gminy Bogdaniec Nr V.37.2024 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Następnie uchwałą Nr VIII.56.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bogdaniec do roku 2031 kontynuowano prace nad dokumentem strategicznym.

W dniu 20 lutego 2025 r. opublikowano na stronie urzędowej gminy informację o zbieraniu fiszek projektowych do dokumentu. Projekty zadań można było składać do 14 marca 2025 r.

Celem zapewnienia udziału w procesie rewitalizacji jak najszerszego grona interesariuszy planuje się powołać Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu z organami gminy Bogdaniec.

W kwietniu 2025 r. Wójt Gminy Bogdaniec ogłosił rozpoczęcie konsultacji społecznych nad projektem uchwały Rady Gminy w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji, który przewiduje, że organ ten będzie pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Bogdaniec w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Konsultacje projektu uchwały będą trwały od 22 kwietnia do 28 czerwca 2025 r.

Zaplanowano również inne działania, po uchwaleniu dokumentu, w celu maksymalizacji uspołecznienia rewitalizacji w gminie. Warunkiem spełnienia tego celu jest ciągły przepływ informacji o planowanych i zrealizowanych działaniach pomiędzy organami gminy a jej mieszkańcami (w szczególności interesariuszami z obszaru rewitalizacji). Gmina ma już stworzoną na stronie internetowej zakładkę dotyczącą rewitalizacji – tam regularnie będą zamieszczane aktualne wiadomości dot. rewitalizacji. Ponadto na obszarze rewitalizacji otwarty zostanie punkt informacyjny, w którym będzie dyżurowała osoba wyposażona w aktualną wiedzę dotyczącą stopnia realizacji działań w ramach rewitalizacji. Będzie ona do dyspozycji osób zainteresowanych postępami tego procesu. Corocznie organizowany będzie spacer po obszarze rewitalizacji, podczas którego mieszkańcy będą mogli się przekonać, jak zmienia się otaczająca ich przestrzeń. Na etapie opracowywania dokumentacji projektowych czy założeń projektów społecznych, organizowane będą spotkania, w czasie których mieszkańcy będą mogli określić, jakie rozwiązania są przez nich preferowane.

ZMIANY W UCHWAŁACH

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego.

Nie ma konieczności wprowadzenia zmian do treści uchwały dotyczących powoływania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji. Uchwała w tym zakresie była opracowywana równolegle z GPR.

SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Na obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją ustawy – będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Gminy Bogdaniec, która zostanie podjęta po stosownych analizach związanych z możliwościami wykorzystania narzędzi, jakie daje SSR.

REWITALIZACJA A PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Prawo wodne

Na podstawie aktualnie obowiązujących MZP ustalono, że w granicach administracyjnych gminy występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.

Obszary takie występują również w granicach obszaru rewitalizacji – podobszarach rewitalizacji Roszkowice, Jenin, Lubczyno. Ich granice zostały wrysowane na mapie przedstawiającej kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych, stanowiącej załącznik do GPR.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz zabudowy. Zagospodarowanie terenów znajdujących się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest możliwe na podstawie odrębnych przepisów. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody, jak również lokalizacji nowych cmentarzy. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może – w drodze decyzji – zwolnić od wymienionych wyżej zakazów, określając warunki niezbędne do ochrony jakości wód. Przy tym przepis art. 77 ust. 3 ustawy umożliwiający uzyskanie tego zwolnienia należy stosować bardziej jak wyjątek niż regułę, w przypadku inwestycji o wyższym celu społecznym, niezbędnej infrastruktury i w przypadku braku możliwości innej lokalizacji obiektów. Należy także na tych obszarach zapewnić swobodny przepływ wód powodziowych poprzez zakaz nowej zabudowy.

Wprowadza się nakaz realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w technologii uwzględniającej możliwość zalania wodami wezbraniowymi, minimalizującej straty powodziowych, przy zastosowaniu materiałów budowlanych o ograniczonej nasiąkliwości i odpornych na działanie wody z zabezpieczeniem wszelkich obiektów infrastruktury technicznej (sieci, urządzeń i instalacji) przed uszkodzeniami w czasie powodzi.

Zmiany w suikzp i mpzp

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych stanowią Załącznik do GPR (w formie mapy).

Nie przewiduje się uchwalania miejscowego planu rewitalizacji.

Gmina nie posiada uchwalonego Planu ogólnego. Jego zapisy będą przygotowywane z uwzględnieniem Gminnego Programu Rewitalizacji.

POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Niniejszy dokument pozostaje zgodny z innymi dokumentami strategicznymi gminy, co zostało przedstawione poniżej.

Zgodność ze Strategią rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 (dalej: MOF GW; pełni rolę strategii rozwoju gminy zgodnie z art. 10e ust. 1a ustawy o samorządzie gminnym)

Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się, a przez to umożliwia realizację następujących założeń Strategii:

Cel 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz spójność społeczna obszaru MOF GW

Priorytet 1.1. Edukacja przyszłości MOF GW

Kierunki interwencji:

1.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej i ekonomicznej mieszkańców MOF GW.

Priorytet 1.2. Polityka społeczna przyczyniająca się do polepszenia jakości życia mieszkańców

Kierunki interwencji:

1.2.1. Stworzenie spójnego systemu ochrony zdrowia na obszarze MOF GW oraz rozwój infrastruktury ochrony zdrowia

1.2.4. Rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych oraz spójnej oferty w ramach polityki senioralnej

1.2.5. Prowadzenie działań rewitalizacji na obszarach koncentrujących problemy społeczne oraz inne zjawiska problemowe, w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji

Priorytet 1.4. Rozwinięta oferta czasu wolnego

Kierunki interwencji:

1.4.1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej

1.4.2. Stworzenie wspólnej, spójnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, wykorzystującej zróżnicowaną ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną oraz atuty przyrodnicze i potencjał dziedzictwa kulturowego.

1.4.3. Wyeksponowanie, ochrona i umiejętne wykorzystanie dla celów oferty czasu wolnego posiadanego potencjału przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

1.4.4. Podnoszenie kompetencji mieszkańców MOF GW do uczestnictwa w kulturze poprzez wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji kulturowej.

Cel 2. Konkurencyjna, inteligentna i zielona gospodarka

Priorytet 2.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy MOF GW

Kierunki interwencji:

2.2.4. Wspieranie lokalnych start-upów

Cel 3. Wysoka jakość środowiska i spójność przestrzenna obszaru MOF GW

Priorytet 3.1. Ochrona środowiska i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych

Kierunki interwencji:

3.1.2. Rozwój systemu kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, w szczególności w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich.

3.1.6. Tworzenie i utrzymanie terenów zielonych na obszarach miejskich oraz poddanych presji urbanizacyjnej.

Cel 4. Wysoka dostępność komunikacyjna MOF GW

Priorytet 4.1. Zwiększona wewnętrzna spójność i dostępność komunikacyjna

Kierunki interwencji:

4.1.2. Budowa, rozwój i integracja sieci dróg rowerowych oraz połączeń pieszych (m.in. chodników i ścieżek pieszych).

4.1.3. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym poprawa stanu i komfortu podróżowania, poprzez zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu drogowego.

4.1.4. Poprawa rozwiązań z zakresu komunikacji publicznej, z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF GW, w tym integracja taryfowa.

Zgodność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogdaniec na lata 2021–2028

Zapisy GPR-u wpisują się już w misję Strategii: Zapewnienie mieszkańcom Gminy Bogdaniec wysokiej jakości życia i usług publicznych w oparciu o działania służące włączeniu społecznemu, poprawę dostępu do usług społecznych oraz integrację społeczności Gminy jako całości.

Ponadto GPR pozwoli realizować następujące cele i kierunki wpisane w tę Strategię:

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny 1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Cele szczegółowe:

1.1.1 Wspieranie reintegracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Cel operacyjny 1.2. Niwelowanie negatywnych skutków ubóstwa

Cele szczegółowe:

1.2.1. Wsparcie osób i rodzin mających problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb materialnych

Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Cele szczegółowe:

1.3.1. Działania profilaktyczne

1.3.2. Przeciwdziałanie narkomanii oraz innym uzależnieniom

Cel strategiczny 2. Poprawa dostępności usług społecznych dla mieszkańców Gminy

Cel operacyjny 2.1. Wsparcie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży

Cel operacyjny 2.2. Wsparcie prawidłowego funkcjonowania rodziny
Cele szczegółowe:
2.2.1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Cel operacyjny 2.3. Wsparcie i rozwój usług kierowanych do osób z niepełnosprawnościami
Cele szczegółowe:
2.3.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Cel operacyjny 2.4. Wsparcie i rozwój usług kierowanych do seniorów
Cele szczegółowe:
2.4.1. Aktywizacja osób starszych

Cel strategiczny 3. Integracja społeczności lokalnej

Cel operacyjny 3.1. Budowa kapitału społecznego
Cele szczegółowe:
3.1.1. Budowanie poczucia tożsamości ze społecznością lokalną
3.1.2. Umacnianie relacji społecznych opartych na zaufaniu i odpowiedzialności za kształt społeczności lokalnej

Cel operacyjny 3.2. Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnej
Cele szczegółowe:
3.2.1. Animacja środowisk lokalnych

Cel operacyjny 3.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Zgodność ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bogdaniec

Zapisy GPR wpisują się w następujące cele polityki określone w suikzp :

1) cele ekonomiczne obejmujące:
- rozwój lokalnego rynku pracy,

2) cele społeczne obejmujące:
- zapewnienie odpowiedniego standardu usług dla zaspokojenia potrzeb lokalnych,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
- zapewnienie odpowiedniego wyposażenia w infrastrukturę techniczną;

3) cele przyrodnicze obejmujące:
- zachowanie istniejących wartości środowiska oraz zahamowanie procesów jego degradacji,
- poprawę zdrowotnych warunków życia mieszkańców,
- zachowanie wartości krajobrazowych i turystycznych gminy;

4) cele kulturowe obejmujące:
- zachowanie tożsamości kulturowej obszaru,
- zachowanie otwartych przestrzeni o najwyższych walorach krajobrazu przyrodniczo-kulturowego.

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia i liczba mieszkańców jednostek analitycznych w gminie Bogdaniec. 7
Tabela 2 Zestawienie wskaźników dla gminy Bogdaniec i obszaru rewitalizacji. 8
Tabela 3 Matryca komplementarności problemów obszaru rewitalizacji i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. 26
Tabela 4 Ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych. 30
Tabela 5 Ramowy harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminie Bogdaniec. 33
Tabela 6 Wskaźniki produktu i rezultatu dla procesu rewitalizacji w gminie Bogdaniec. 35
Tabela 7 Wskaźniki oceny procesu rewitalizacji w gminie Bogdaniec. 35

ZAŁĄCZNIK – MAPA KIERUNKÓW ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH

Załącznik nr 2 do uchwały nr .....
Rady Gminy Bogdaniec
z dnia ..... 2025 r.

GMINA BOGDANIEC

KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH W GRANICACH OBSZARU REWITALIZACJI

1:5 000

0 250 500 m

Opracowano na podstawie materiałów Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego
Licencja nr GK.6640.1.38.2023_0801_P wydana przez starostę gorzowskiego

Granice

- granice gminy
- granice miejscowości
- granice działek

Charakterystyka obszarów

- obszar rewitalizacji (w granicach obszaru zdegradowanego)

Projekty

- P1 podstawowe
- U1 uzupełniające

Wpływ realizacji projektu na kierunki zagospodarowania przestrzeni

- brak zmiany funkcji
- zmiana funkcji

Obszary zagrożenia powodziowego dla rzek

- zagrożenie powodziowe w przypadku przerwania wału przeciwpowodziowego
- wystąpienie powodzi rzecznej jest niskie (0,2%; raz na 500 lat)
- wystąpienie powodzi rzecznej jest średnie (1%; raz na 100 lat)
- wystąpienie powodzi rzecznej jest wysokie (10%; raz na 10 lat)

Uzasadnienie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Bogdaniec do roku 2031 programuje przedsięwzięcia prorozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr V.37.2024 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 1 października 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2024 r., poz. 2379).

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji: szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze; opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych; opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji; cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk; opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych; mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych; szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych; opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu; system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji; określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego; określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji; wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania; wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, załącznik graficzny przedstawiający, podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji podlegał także opiniowaniu przez wymienione w ustawie o rewitalizacji podmioty.

Dokument został przekazany do opinii: Zarządu Powiatu Gorzowskiego w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu; Zarządu Województwa Lubuskiego w zakresie zgodności z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030; Wojewody Lubuskiego w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego; Wojskowego Centrum Rekrutacji w Zielonej Górze, Delegatury ABW, Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej, Komendy Miejskiej Policji w Gorzowie w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności; Komendanta Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie w zakresie ochrony przeciwpożarowej; Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim w zakresie higienicznych i zdrowotnych; operatorów sieci uzbrojenia terenu tj. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze jako zarządcy dróg wojewódzkich przebiegających przez obszar rewitalizacji, Dyrektora Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami, Polskich Kolei Państwowych S.A., **Zakładu Linii Kolejowych PKP PLK S.A. w Zielonej Górze**, Enea Operator Sp. z o.o, Polskiej Spółki Gazownictwa S.A., Orange Polska S.A, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Zielonej Górze, Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gorzowie; Miejskich Zakładów Komunalnych Sp. z o.o w Witnicy; Krajowego Zasobu Nieruchomości w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu nieruchomości; Nadleśnictwa Kłodawa w zakresie nieruchomości Skarbu Państwa będących w trwałym zarządzie tego Gospodarstwa; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Gorzowie Wielkopolskim w zakresie form ochrony przyrody, Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu w zakresie terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Ponadto opinie skierowano do Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej uzyskując opinie pozytywną.

Do czasu zakończenia konsultacji nie powołano Komitetu Rewitalizacji.

Zgodnie z art. 166 ust. 2 pkt.6) ustawy Prawo wodne (tekst jednolity (Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) wystąpiono do Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu o uzgodnienie dokumentu GPR i decyzją numer P.RPP.610.629.2025.SK z dnia 14 listopada 2025r otrzymano decyzję pozytywną.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pismem WOOŚ.411.36.2025.DT z dnia 27 sierpnia 2025 uzgodnił odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i stwierdził, iż dla projektu GPR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dokument został również poddany konsultacjom społecznym zgodnie z ustawą o rewitalizacji w terminie od 17 września 2025 r. do 24 października 2025 roku. umożliwiając szeroki udział społeczeństwa. W trakcie konsultacji złożono uwagi, których treść oraz propozycja ich rozpatrzenia wraz uzasadnieniem zostały przedstawione w raporcie z konsultacji opublikowanym w dniu 3 grudnia 2025 r.

Przestaje obowiązywać „ Program Rewitalizacji dla Gminy Bogdaniec na lata 2017-2023" podjęty uchwałą nr XXXII.231.2018 z dnia 31.08.2018r.

W związku z tym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.